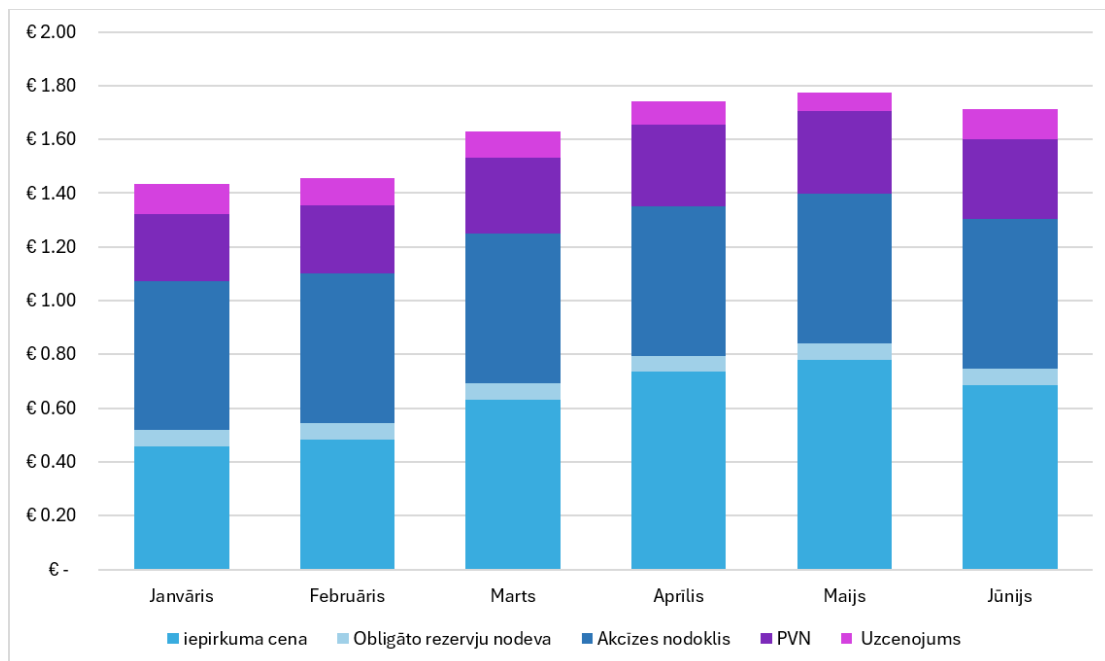

KP secinājumi par degvielas mazumtirdzniecības cenām 2026. gada pirmajā pusgadā

KP veiktā cenu komponentu analīze neliecina, ka degvielas cenu pieaugumu analizētajā periodā būtu izraisījusi mazumtirdzniecības uzcenojuma palielināšana. Gan benzīna, gan dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības uzcenojums saglabājās salīdzinoši stabils, bet atsevišķos periodos pat samazinājās, mazumtirgotājiem absorbējot daļu no iepirkuma cenu pieauguma savās maržās. Degvielas mazumtirdzniecības cenu pieaugumu 2026. gada martā, aprīlī un maijā galvenokārt noteica iepirkuma cenu kāpums.

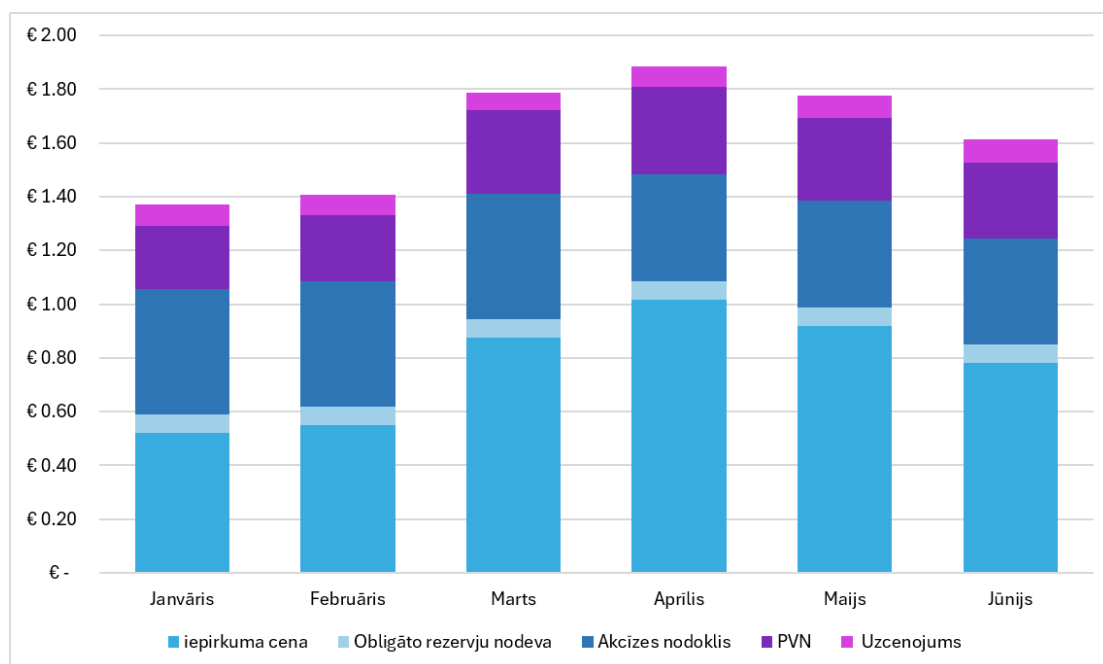
1. attēls

Benzīna 95. markas vidējās cenas pēc atlaižu piemērošanas komponentes 2026. gada janvāris – jūnijs

Avots: KP aprēķins pēc tirgus dalībnieku sniegtiem datiem.

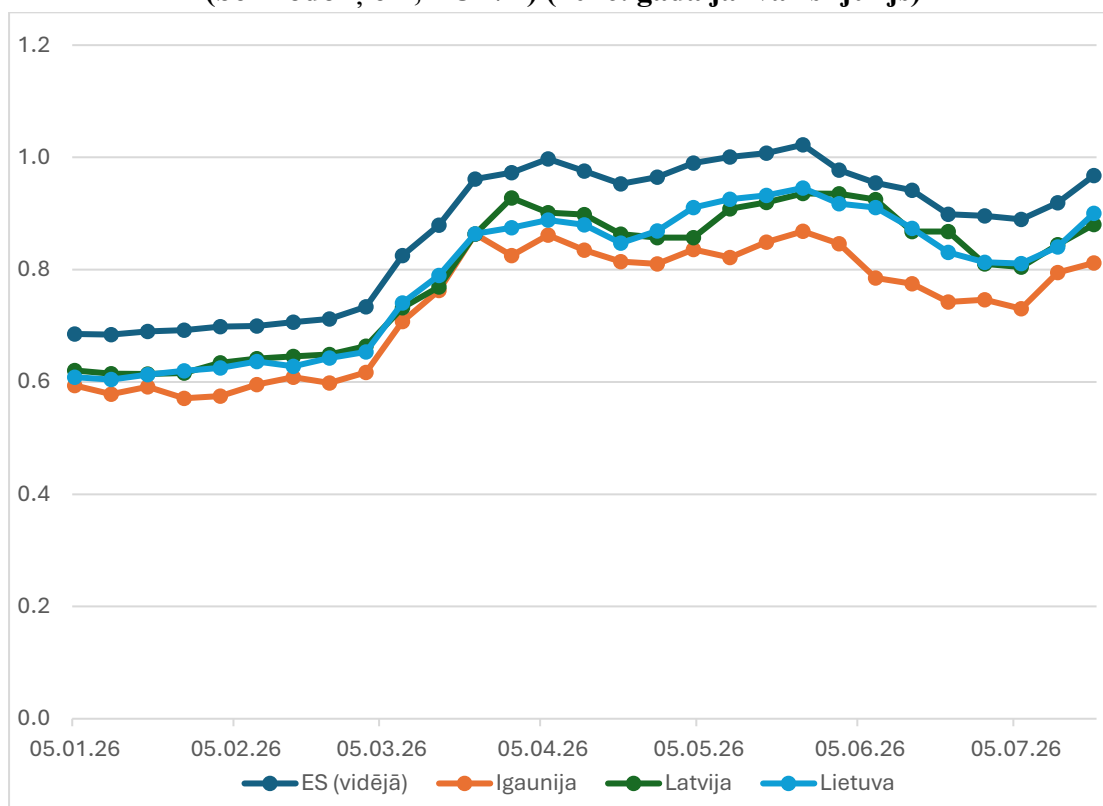
Dīzeļdegvielas vidējās cenas pēc atlaišu piemērošanas komponentes 2026. gada janvāris - jūnijs

Avots: KP aprēķins pēc tirgus dalībnieku sniegtiem datiem.

Salīdzinot degvielas cenas Baltijas valstīs, KP secina, ka 2026. gada pirmajā pusgadā cenu dinamika Latvijā kopumā bija līdzīga Lietuvā un Igaunijā novērotajām tendencēm. Latvijas degvielas cenas bez nodokļiem bija tuvas Lietuvas līmenim un lielāko daļu analizētā perioda saglabājās zem Eiropas Savienības vidējā līmeņa.

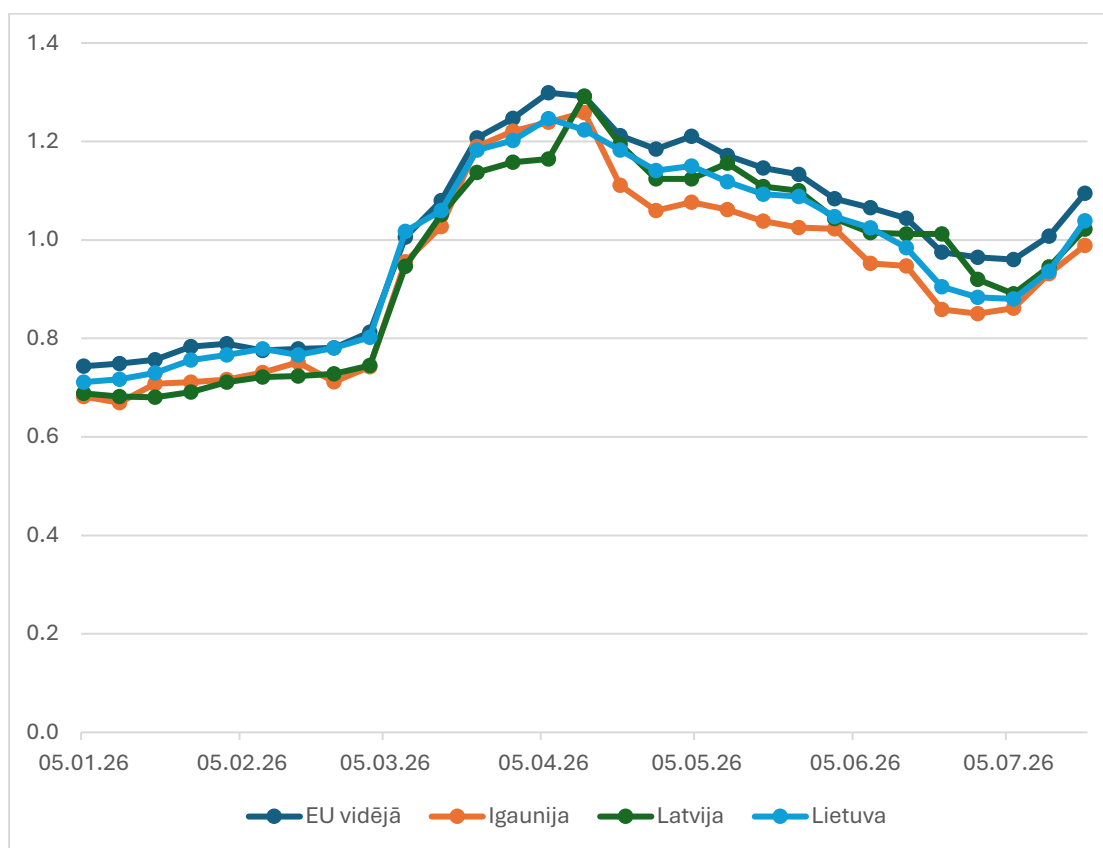
**Benzīna 95. markas vidējo cenu salīdzinājums ES, Latvijā, Lietuvā un Igaunijā
(bez nodokļiem, EUR/L) (2026. gada janvāris- jūlijs)**

Avots: KP apkopotie dati no Weekly Oil Bulletin https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

KP veiktā benzīna 95. markas un dīzeļdegvielas vidējo cenu salīdzinājuma analīze (bez nodokļiem) liecina, ka 2026. gada janvārī–jūlijā Latvijā degvielas cenu dinamika kopumā bija līdzīga pārējām Baltijas valstīm un Eiropas Savienības vidējam līmenim (skat. attēlu Nr. 3 un Nr.4). Visās salīdzinātajās valstīs martā tika novērots straujš cenu pieaugums, kam sekoja cenu stabilizēšanās un pakāpenisks samazinājums jūnijā, kam seko kāpums jūlija beigās.

**Dīzeļdegvielas cenu salīdzinājums ES, Latvijā, Lietuvā un Igaunijā (bez
nodokļiem, EUR/L (2026. gada janvāris- jūlijs))**

Avots: KP apkopotie dati no Weekly Oil Bulletin https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

KP secinājumi par dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa samazinājumu

KP ir veikusi sākotnējo izvērtējumu par to, kā 2026. gada 1. aprīlī ieviestais dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa samazinājums atspoguļojās dīzeļdegvielas pilona cenās jeb cenās bez atlaidēm. Paredzēts, ka, samazinot akcīzes nodokļa likmi dīzeļdegvielai, tās cena samazinātos par aptuveni 8,6 centiem litrā (ieskaitot PVN).

Analīzē izmantoti piecu lielāko degvielas mazumtirgotāju uzpildes cenu dati. Šo piecu mazumtirgotāju kopējā tirgus daļa pārsniedz 70 %, tātad tie aptver lielāko daļu tirgus. Akcīzes nodokļa samazinājuma ietekme tika vērtēta, analizējot cenu dinamiku pirms un pēc tā ieviešanas un ņemot vērā citus degvielas cenu ietekmējošos faktorus. Analīzē pamatā izmantoti dati par periodu no 2026. gada 1. janvāra līdz 22. jūnijam.

Akcīzes nodokļa pārnese tika novērtēta, izmantojot divas ekonometriskās analīzes metodes. Galvenais novērtējums tika veikts, izmantojot nedēļas līmeņa paneļdatu regresiju ar mazumtirgotāju fiksētajiem efektiem. Modelī tika kontrolētas starptautiskās dīzeļdegvielas izmaksu izmaiņas, izmantojot aģentūras *Platts* dīzeļdegvielas cenu

kotācijas, atsevišķās specifikācijās izmantojot arī Igaunijas dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības cenu kā salīdzināma tirgus kontroles mainīgo.

Galvenās specifikācijas rezultāti liecina, ka visā akcīzes nodokļa samazinājuma periodā dīzeļdegvielas piona cenas nodokļa samazinājuma rezultātā bija vidēji par 4,95 centiem litrā zemākas nekā tās būtu tad, ja akcīzes nodokļa samazinājums nebūtu ieviests. Tas atbilst aptuveni 58 % pārnesei no akcīzes nodokļa samazinājuma uz gala patērētāju cenām.

Akcīzes nodokļa samazinājuma pārneses apmērs laika gaitā nebija vienmērīgs. Visizteiktākais cenu samazinājums bija novērojams pirmajā nedēļā pēc akcīzes nodokļa likmes samazināšanas. Turpmākajā periodā efekts mazinājās un no 2026. gada 6. aprīļa stabilizējās aptuveni 4,52 centu litrā jeb 53 % apmērā no paredzētā nodokļa samazinājuma. Tātad sākotnējā cenu reakcija bija spēcīgāka, nekā noturīgais efekts turpmākajās nedēļās.

Visu piecu mazumtirgotāju novērtētā akcīzes nodokļa samazinājuma ietekme uz cenu bija statistiski nozīmīga, bet konstatētās atšķirības starp mazumtirgotājiem nebija pietiekami izteiktas, lai kādu tirgus dalībnieku varētu nošķirt no pārējiem.

Rezultātu robustums jeb noturība papildus pārbaudīta ar sintētisko starpību starpības jeb *Synthetic Difference-in-Differences* metodi. Šajā modelī Latvijas dīzeļdegvielas cenu dinamika pēc akcīzes nodokļa samazinājuma tika salīdzināta ar sintētisku kontroles grupu, kas izveidota no vairākām Eiropas Savienības valstīm, kurās attiecīgajā periodā akcīzes nodokļa izmaiņas nenotika.

Sintētiskās starpību starpības novērtējums uzrādīja aptuveni 61 – 64 % pārnesi atkarībā no analīzē ietvertā perioda pirms nodokļa samazinājuma. Šie rezultāti ir līdzīgi galvenās paneldatu regresijas rezultātiem un apliecina, ka secinājumi nav būtiski mainīgi atkarībā no izvēlētās metodes vai analīzes perioda.

Kopumā KP veiktā ekonometriskā analīze liecina, ka akcīzes nodokļa samazinājums no aprīļa sākuma līdz jūnija beigām nodrošināja būtisku ieguvumu patērētājiem, tomēr samazinājuma pārnese uz piona cenām nebija pilnīga, jo dīzeļdegvielas piona cenās atspoguļojās aptuveni 58 – 64 % no nodokļa samazinājuma. Vienlaikus nepilnīga akcīzes nodokļa samazinājuma pārnese uz piona cenām pati par sevi nenozīmē, ka mazumtirgotāji ir palielinājuši to piemērotos uzcenojumus. KP rīcībā esošie dati (skatīt iepriekš) liecina, ka uzcenojumi kopumā saglabājās relatīvi stabili, līdz ar to daļa nodokļa samazinājuma varēja rezultēties arī, piemēram, lielāku vai ilgāku atlaižu veidā, kas šajā novērtējumā netika atsevišķi analizēts.

KP 2027. gada pirmajā ceturksnī plāno publicēt detalizētāku dīzeļdegvielas akcīzes nodokļa samazinājuma izvērtējumu par visu samazinājuma periodu.

KP secinājumi par autogāzes (LPG) tirgu

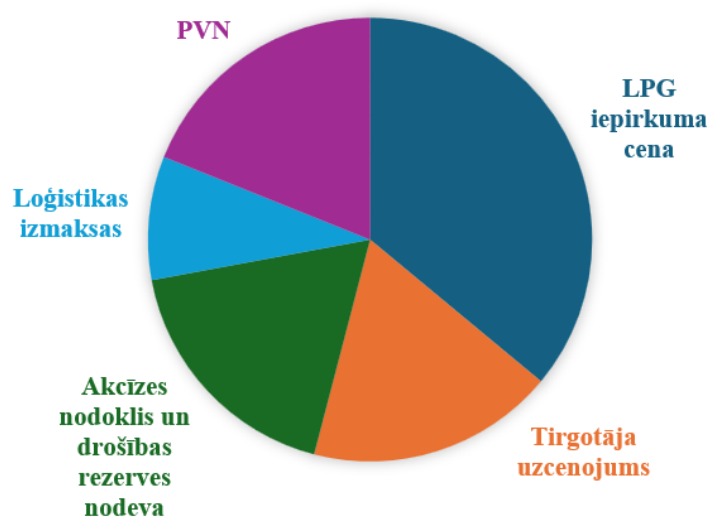
Izpētes ietvaros KP secināja, ka LPG cenu gan mazumtirdzniecībā, gan vairumtirdzniecībā veido LPG iepirkuma cena, nodokļi un nodevas, mazumtirgotāja/vairumtirgotāja uzcenojums un loģistikas izmaksas.

Izpētē KP secināja, ka vairāku tirgus dalībnieku LPG iepirkuma cena ir piesaistīta ORLEN Lietuva termināļa Mažeikos protokola iepriekšējās nedēļas cenām, līdz ar to faktiskā iepirkuma cenas atšķirība var veidoties tikai uz loģistikas un vairumtirgotāja uzcenojuma izmaksām, kas veicina arī cenu līdzību LPG mazumtirdzniecības līmenī. Tāpat LPG mazumtirdzniecības cenas ir viegli pieejamas tirgus dalībniekiem, kā rezultātā lielākā daļa no LPG mazumtirgotājiem seko līdzīgu konkurentu cenām un pielāgo savas cenas, lai nodrošinātu konkurētspējīgu piedāvājumu un nezaudētu klientus saviem konkurentiem. LPG cenu pieaugumu gan mazumtirdzniecības, gan vairumtirdzniecības līmenī galvenokārt veicināja LPG iepirkuma cenas pieaugums, ko ietekmēja energoresursu tirgus svārstības, ģeopolitiskā situācija Hormuza šaurumā, naftas piegādes ierobežojumi, transportēšanas un loģistikas izmaksu pieaugums, kā arī EUR/USD valūtas kursa svārstības.

Attiecībā uz piemērojamo nodokļu politiku, LPG mazumtirdzniecības cenām Latvijā piemērotais fiskālais slogs ir augstāks nekā Igaunijā un Lietuvā. Salīdzinot akcīzes nodokļa likmes Baltijas valstīs, zemākā akcīzes nodokļa likme LPG ir Igaunijā – 193,00 EUR par tonnu, savukārt, augstākā akcīzes nodokļa likme LPG piemērota Lietuvā – 370,90 EUR par tonnu, kamēr Latvijā akcīzes nodokļa likme ir 343,00 EUR par tonnu, kas ir aptuveni 77,7% augstāka nekā Igaunijā, bet apmēram 8,1% zemāka nekā Lietuvā.

Papildus pievienotās vērtības nodoklim un akcīzes nodoklim Latvijā LPG cenā tiek ietverta valsts naftas produktu drošības rezervju uzturēšanas pakalpojuma maksa 81,26 EUR apmērā par 1000 kilogramiem naftas produktu. Atšķirībā no Latvijas, Igaunijā pēc publiski pieejamās informācijas par drošības rezervju nodevu likmēm, attiecīgās drošības rezervju nodevas Igaunijā tiek piemērotas tikai benzīnam, dīzeļdegvielai, aviācijas degvielai un smagajai degvielai. Savukārt, Lietuvā pēc publiski pieejamās informācijas, drošības rezervju nodrošināšana notiek izmantojot valsts budžeta līdzekļus un tiek veidotas drošības rezerves tikai benzīnam un dīzeļdegvielai.

LPG cenas veidošanās struktūra

Avots: KP aprēķins pēc tirgus dalībnieku sniegtajiem datiem